

פחד דוד

עלון שבועי בענייני פרשת שבוע

אשדוד: רח' האדמו"ר מבעלזא 43 טל. 08-8566233 פקס. 08-8521527
ירושלים: רח' בית וגן 8 טל. 02-6433605 פקס. 02-6433570

יו"ל ג"י מוסדות "אורות חיים ומושה" ישראל
בנשיאות בנש"ק מורינו ורבינו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א
בן הצדיק המלוב"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוב"ן רבי חיים פינטו זיע"א

עלון מס' 563

משכיל לדוד

פרשת במדבר

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבינו דוד חנניה פינטו שליט"א

דבר שבמנין אינו בטל

"שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחתם לבית אבתם".

(במדבר א. ב) פרשתנו עוסקת באריכות רבה במנין בני ישראל להודיע את מספרם, ובוודאי שכל התורה כולה היא באה ללמד האדם את הדרך אשר ילך בה ואת המעשה אשר יעשה. וחובה עלינו אפוא להבין מהו הלקח הנלמד ממנין בני ישראל, ובכלל מדוע התורה מונה כל שבט ושבט בפני עצמו ולא מציינת את הסכום הכולל של כל השבטים יחד? ידוע הוא כי כל מטרת המניין שהקב"ה מונה וסופר את ישראל הוא בכדי להחשיב אותם ולהראות חיבתו אליהם, וכדי שנבין שכל יהודי ויהודי הוא אוצר אוהב על ה' יתברך והוא כמו הילד היקר שלו, כמאמר הפסוק (שמות ד. כב) "בני בכורי ישראל". וחביבים ישראל שנקראו בניים למקום שנאמר (דברים יד. א) "בנים אתם לה' א-להיכם". ומתוך חיבתנו מתבונן בנו הקב"ה שוב ושוב וסופר אותנו. לכן כשמונה אותם הקב"ה - הוא מונה כל שבט ושבט בפני עצמו, לומר לך כי כל שבט הוא כבנו יחידו וכאילו היה השבט היחיד ואין שבטים נוספים פרט אליו. וכפי שידוע בדיני איסור והיתר, כי "דבר שבמנין אינו בטל", מתוך שחשוב וחביב הוא. כך בני ישראל הקב"ה אוהבם ומחבבם, ולכן מונה אותם.

וזהו הלקח הנלמד מפרשה זו, כשם שהקב"ה מרעיף אהבה על בניו ומתוך חיבתם מונה וסופר אותם, כך כל יהודי ויהודי חייב לדעת לאהוב את חברו כנפשו ומאודו. כמו שאומרת התורה (ויקרא יט. יח) "ואהבת לרעך כמוך", ועל האדם לדאוג לזולתו לכל צרכיו, ויזהר מאוד מפגיעה בכבודו כנאמר (אבות ב. טו) "יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך". כפי שהקב"ה מחבב את בניו, כך ינהגו איש עם רעהו ויעריכו איש את חברו.

ואם ישאל האדם: כיצד מגיעים לדרגה נשגבה זו? התשובה היא "במדבר". על ידי שיחשיב את עצמו כמו המדבר, שהכל דשים ודורכים עליו ולא יחזיק טובה לעצמו, כך יגדל כוחו לכבד ולהוקיר את חברו. כשם שהרוצה לזכות לתורה, חייב לשים עצמו כמדבר, כדברי חז"ל (עירובין נד.) "ומדבר מתנה" - אם שם עצמו כמדבר, התורה ניתנת לו במתנה. כך כדי לזכות במעלה המיוחדת של בין אדם לחברו, הוא חייב לשים עצמו כמדבר ולהתנהג בענווה, מפני שבעל הגאווה מבין שהעולם כולו נברא לכבודו ואיך יהא מסוגל לוותר ולתת גם לזולתו?! אך כששם עצמו כמדבר ומתנהג בענווה, בוודאי שמוכן הוא להתחשב בחברו ומתוך כך לכבדו, להוקירו ולהעריכו.

מסיבה זו מנין בני ישראל נזכר בפרשת במדבר, ללמדנו שכדי להגיע לדרגת אוהב ישראל

ולקיים "הריני אוהב את כל אחד ואחד מבני ישראל כנפשי ומאודי", חייב להנהיג עצמו כ"מדבר" דהיינו כהפקר בענווה ושפלות. וכך דורשים חז"ל על שר צבאו של דוד המלך ע"ה, יואב בן צרויה שנאמר בו (מלכים א. ב, לד) "ויעל בניהו בן יהוידע ויפגע בו וימיתוהו ויקבר בביתו במדבר". וכי ביתו במדבר היה? אלא שהיה ביתו הפקר לעניים כמדבר, שהוא הפקר לכל. וזהו מה שנקרא אהבת הזולת, שמניח את ביתו הפקר לכל ומקיים "ויהיו עניים בני ביתך", מאכילים ומשקים ומלבישים. ואמרו חז"ל (יומא פה:) עבירות שבין אדם למקום יום הכיפורים מכפר, אך עבירות שבין אדם לחברו אין יום הכיפורים מכפר עד שירצה את חברו וחברו ימחל לו. רואים מכאן עד כמה חמור כבודו של הזולת בעיני הקב"ה.

סיפר לי יהודי אמיד בברזיל, שיש להם במדינה איזשהו חג שנערך פעם אחת בשנה לכבוד המדינה, ובאותו השבוע נאספים כולם, רוקדים ושרים ושמחים, אוכלים ושותים, פוחזים והוללים. וידוע שבברזיל ישנם כמה ארגוני פשע מהגדולים בעולם, והם חוטפים אנשים עשירים ומבקשים עליהם כופר נפש בסכומי עתק. שאלתי אותו כיצד הוא מוכן ללכת לחגיגות אלו, וכי אינו מפחד שמה יחטפו אותו? וענה לי כי לכבוד המדינה, הם מוכנים בשבוע זה לא לנגוע לרעה בשום אדם, וכל ארגוני הפשע עושים אחדות ושלוש בניהם כדי שלא לקלקל את השמחה...

אמרת לעצמי, אם הם מבינים שצריך לעשות אחדות ושלוש לכבוד מדינתם, שלא להפר את השמחה המדומה והמאוסה שכל כולה הוללות ושכרות, עד כמה צריכים אנו להבדיל אלף אלפי הבדלות, לחיות בשלוש ולהיות שרויים באחדות בין איש לרעהו, והכל לכבודו של בורא העולם. ועד כמה צריך להיזהר שלא להפר את שמחתו של הקב"ה ולאהוב בכל נפשנו ומאודנו כל יהודי ויהודי באשר הוא. ולא רק לשבוע ימים, אלא כל ימי חיינו מצוה זו תהיה לנגד עינינו והיא מצות "ואהבת לרעך כמוך".

ואמרו חז"ל "קודשא בריך הוא אורייתא וישראל חד הוא". לא נאמר אחד אלא "חד", העולה בגימטריא שתיים עשרה - לרמז על שנים עשר שבטי י"ה. רק כשכולם מאוחדים ומאוגדים יחד כל השבטים ללא יוצא מן הכלל,

אז אורייתא וקודשא בריך הוא וישראל חד הוא. רק בתנאי זה מוכן הקב"ה לצרף את התורה הקדושה עם ישראל, ולהיות בבחינת אחד. וגם התורה עצמה מרמזת על אחדות ישראל, לפי שכל אותיות התורה הם נשמותיהם של ישראל - לכן גם התורה תתחבר עימם רק כשהם שרויים באחדות גמורה.

»» המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה לכתובת: p@hpinto.org.il ««

פרשת במדבר כ"ד אייר תשע"א

ירושלים	תל אביב	באר שבע
19:01	19:17	19:17
20:18	20:21	20:19
20:54	21:06	21:05

הדלקת נרות
מוצאי שבת
רבינו תם

הילולא דצדיקיא

כז - רבי ירחמיאל יהודה מאיר קאליש, האדמו"ר מאמשינוב	כד - רבי בנימין מנדלסון, אב"ד קוקמויות
כח - רבנו יצחק מקורביל	כה - רבי חיים חורי, רבה של גאבס
כט - רבי בן ציון אטון מחו"ר מורת יוסף	כו - רב סעדיה גאון
ב - רבי חיים אלעזר שפירא ממונקטש	

מושגים של כבוד

"ופקדת אלעזר בן אהרן הכהן שבין המאור וקטרת הסמים ומנחת התמיד ושמן המשחה". (במדבר ד. טז)

נכון אמנם, שיש מן הפחיתות לנשיא נשיאי הכהנים, לטעון על עצמו, משא כבוד מנשוא. שלש מאות ששים וחמשה מנה קטורת, שמן המאור ומנחת התמיד. בודאי ובודאי שאין זה מכבודו של אדם רם המעלה ליטול על שכמו משא, ולו משא כל שהוא, קל וחומר משא רב כמשאו של אלעזר בן אהרן, נשיא נשיאי הכהנים. אכן על כך,

עומדים רבותינו זכרונם לברכה, ומציינים זאת לשבח של אלעזר. כדרך סלולה בעבודת השי"ת: "להודיעך שאין גאווה לפני הא-להים. אליהו אומר: כל המרבה כבוד שמים וממעט כבוד עצמו, כבוד שמים ומרבה וכבודו מתרבה. וכל הממעט כבוד שמים ומרבה כבוד עצמו, כבוד שמים במקומו וכבודו מתמעט".

והמדרש מסתייע לדבריו ממעשה שהיה:

"מעשה באיש אחד שהיה עומד בבית הכנסת, ובנו עומד כנגדו, וכל העם עונים אחר העובר לפני התיבה הללויה, ובנו עונה דברים של תיפלות. אמרו לו, ראה בנך שהוא עונה דברים של תיפלות. אמר להם, ומה אעשה לו, תינוק הוא, ישחק. שוב למחר עשה כאותו ענין, וכל העם עונים אחר העובר לפני התיבה אמן, הללויה, ובנו עונה דברים של תיפלות. אמר להם, ומה אעשה לו, תינוק הוא, ישחק..."

כל אותם שמונת ימי החג, ענה בנו דברים של תיפלות, ולא אמר לו כל דבר. לא יצאת אותה השנה, ולא שנתה ולו שלשה, עד שמת אותו האיש, ומתה אשתו, ומת בנו ובן בנו, ויצאו ט"ו נפשות מתוך ביתו. ולא נשתייר לו אלא זוג אחד של בני אדם, אחד חיגר וסומא ואחד שוטה ורשע!"

מה ראית שהגבהת קולך?

ומאיך גיסא, יודעים חכמינו לספר אודות המרבה כבוד שמים - כבוד שמים מתרבה וכבודו מתרבה.

"שוב מעשה באדם אחד, שהיה מתחרט שלא קרא ולא שנה. פעם אחת היה עומד בבית הכנסת, וכיון שהגיע העובר לפני התיבה לקדושת השם, הגביה את קולו ואמר: 'קדוש קדוש קדוש ה' צבאות'. אמרו לו, מה ראית שהגבהת קולך? אמר להם, לא זכיתי לא למקרא ולא למשנה, ועכשיו שניתנה לי רשות, לא אגביה את קולי ותשוב נפשי עלי?"

ולא יצאת אותה השנה, ולא שנתה ולא שילשה, עד שעלה אותו האיש מבבל לארץ ישראל. ועשאוהו שר החיל של קיסר ומינוהו ראש על כל בירניות שבארץ ישראל. ונתנו לו מקום, ובנה עיר וישב שם וקראו לו 'קילונו'. לו ולבניו ולבני בניו עד סוף כל הדורות..."

ומסיים המדרש ואומר:

"מכאן אתה למוד, שלא ינהג אדם גאווה לפני המקום. שכל המתגאה לפניו - מתבזה. וכן הוא אומר (שמואל א. ב). "כי מכבדי אכבד ובזוי יקלני".

כך אמרו רבותינו זכרונם לברכה במדרש: "אמר רבי יהושע בן לוי, אלעזר היה דוך דוכנין, נשיא על הנשיאים. שנאמר 'ונשיא נשיאי הלוי אלעזר בן אהרן הכהן'. ראה שררה שהיתה בידו, ואת סבור מפני שהיה אדם גדול היה נותן לאחרים שיטענו את הכלים, שהיה עשוי לטעון אותם? לאו, אלא הוא לעצמו היה טוען, שנאמר: 'ופקדת אלעזר בן אהרן הכהן שמן המאור וקטרת הסמים ומנחת התמיד ושמן המשחה'.

וממשיך המדרש ואומר: "והיאך היה טעון כל אלו? אמרו רבותינו: כן היה טוען. שמן המאור בימינו וקטורת הסמים בשמאלו, ומנחת התמיד של יום תלויה בזרועו. בין הערבים היכן היה נתון? אמר רב אחא אמר רבי שמעון בר יוחאי, כמין צלוחית קטנה היה תולה באפונדתו שהיה חגור מתניו כעבד לפני קונו. להודיעך, שאין גאווה לפני הא-להים".

גדול פרשני התורה, רבי משה בר נחמני זצ"ל, מתאר בחיבורו הגדול, את היקף משאו הגדול של נשיא הנשיאים, אלעזר בן אהרן הכהן. והוא אף מונה ומתרגם את משקלם המדויק של שמן המאור וקטרת הסמים מנחת התמיד ושמן המשחה. וכך הוא לשונו של הרמב"ן:

"ועל דעת הירושלמי הכתוב בפירושי רש"י, שהוא נושא אותם יהיה משא גדול, כי הקטורת שלש מאות ששים וחמשה מנה (כמאה ושמונים ק"ג, לערך). ומשה רבינו לא פטמה לחצאין. ושמן המאור לשנה שלימה, רב מאוד, מאה שמונים ושילשה לוגין (כשישים ושילשה ליטרים, לערך) ומנחת התמיד, לא ידענו לכמה ימים ישא ממנה".

את דבריו אלו מסיים הרמב"ן, במעין תשובה לתמיהה העולה מאליה, כיצד אפוא, נשא אלעזר בן אהרן את משא הקודש על עצמו, משא כה כבד ועצום... וזהו שמישיב על כך: "אבל היה אלעזר חזק ואמיץ כיעקב אבינו, וכן משה רבינו ואהרן אחיו. וקויו ה' יחליפנו כח".

כי מכבדי אכבד

ובאמת, מדוע ראה אלעזר בן אהרן הכהן, שכיחה כ"נשיא נשיאי הלוי" לטעון על עצמו את המשא הרב הזה, בעוד שבידו היה להטיל את משאם על שאר הכהנים המשרתים לפני ה'. וכשלעצמו יסתפק בטעינת כלי אחד מן כלי המשכן, כלי שאין בו מן הטורח והמשא הכבד? ועל כך משיב המדרש בקצרה: "להודיעך, שאין גאווה לפני הא-להים..."

חוד הפרשה

תולה ארץ על בלימה נצור לשונך

סגולה לפרנסה

1. מהו המרחק בין מחנה ישראל לאוהל מועד?
2. מנין למדנו שהמלמד את בן חברו תורה כאילו ילדו?

טבע בני האדם לחפש סגולות וברכות מאנשים גדולים להצלחה בפרנסה. ומה יועילו להם כל הסגולות והברכות, אם חס ושולם מורגל בחטא של לשון הרע ורכילות, הרי יש על זה "אורו" מפורש בתורה "ארור מכה רעהו בסתר", דקאי על לשון הרע. ואמרו חז"ל: ארור, בו קללה, בו נדוי. וזה לא יצא מפי איש אחד, כי אם בהסכמת כל ישראל, בצרף הכהנים והלויים. ואם היו שומעים לדברי, הייתי מיעץ להם שישמרו עצמם בזהירות יתרה מחטא זה, שאו בודאי יתברכו נכסיהם יותר מכל הסגולות. וכמו שידוע שכל הארורים פתחו תחלה בברכה, ואמרו: "ברוך אשר לא יכה את רעהו", וכל ישראל ענו על זה "אמן", ובודאי תתקם הברכה הזו. ("שמירת הלשון")

מאוצרו של מורנו ורבנו הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

מן האוצר

הכנה למתן תורה

בסדר קריאת פרשיות התורה נקבע שלעולם קורין פרשת במדבר סיני קודם עצרת (שולחן ערוך או"ח תכח, ד). ויש לתת טעם על מה ראו חכמים לתקן שיהיו קורים פרשת במדבר קודם עצרת, ומה ענין פרשת במדבר אצל עצרת!?

ואמרת לפרש לפי מה שאמרו במדרש (במדב"ר ז, א) על הפסוק "וידבר ד' אל משה במדבר סיני" - מכאן שנו חכמים: בשלשה דברים ניתנה תורה, באש ובמים ובמדבר. ואפשר שכיונו במאמר זה להורות לאדם שאין תלמודו מתקיים בידו, ואינו יכול לעמוד בפני יצר הרע שהוא מתגבר עליו בכל יום, אלא על ידי תורה שיש בה שלש מדות הללו.

שהרי כך אמרו רבותינו (קידושין ל ב) בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין, ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו, ואם אין אתם עוסקים בתורה אתם נמסרים בידו. ואמרו עוד במדרש תהלים (פרק קט) אמר דוד, אל תניח את רגלי שילכו למקום רצונם אלא לתורתך כל היום לבית המדרש, כי אין יצר הרע נכנס לבית המדרש. הולך עמו כל הדרך כיון שמגיע לבית המדרש, אין לו רשות ליכנס שם. והואיל והיצר עשוי מאש, שנאמר (תהלים קד, ה) "משרתי אש לוהט", אין האדם יכול לעמוד בפניו אלא על ידי כחה של תורה שהיא משולה לאש שנאמר (ירמיה כג, כט) "הלא כה דברי כאש נאום ד'". יצר הרע

דומה לאש קטנה שהיא נכבית בכל דבר, ותורה לאש גדולה שאינה נכבית לעולם שנאמר (שה"ש ח, ו-ז) "רשפיה רשפי אש שלהבתיה, מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה" - מי שיש לו אש קטנה ואין לו מים לכבותה ומתיירא שמא תתפשט, מה הוא עושה, נותנה למדורה והיא מתבטלת, כך אשו של יצר הרע אינה מתבטלת אלא על ידי האש של התורה.

וכדי שלא יבא האדם לידי גאווה על ידי אש של תורה, צריך שיהא משפיל דעתו ויהא דומה למים, מה מים מניחים מקום גבוה ויורדין למקום נמוך, כך יהא תלמיד חכם מתנהג בענוה. ואין התורה מתקיימת אלא אצל הענוים שהם דומים למים, שהמים יורדים ממקום גבוה למקום נמוך (תענית ז, א), ועל ידי שהוא מתנהג בענוה לא יעלה ביד היצר להכניס בו גאווה. וכיון שהוא בא לידי ענוה, היא מביאתו שיהא מפקיר את עצמו לעבודת ד' כמדבר, וכדרך שעשה משה רבינו ע"ה שפירש מן האשה מתוך שהיה מדבר עם השכינה כל שעה (תנחומא צו ג), ולא היה פונה לעסקיו אלא פונה לצרכיהם של ישראל.

וכיון שהאדם מפקיר עצמו על דברי תורה, והוא דומה למדבר, אינו קורא תגר על מדותיו של מקום לעולם.

והוא מה שאמרו חכמים (ברכות נד, א) חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה ואפילו הוא נוטל את נפשך. וכן אמר דוד המלך ע"ה (תהלים לה, י) "כל עצמותי תאמרנה ד' מי כמוך", מלמד שהיה דוד מפקיר כל עצם ועצם שבו להקב"ה, והיה עושה כל מה שצויה עליו לעשות. ולפיכך תיקנו חכמים לקרות פרשת במדבר סמוך לחג מתן תורה, כדי להזכיר לו לאדם שאין התורה מתקיימת אצלו אלא בזמן שהוא מפקיר עצמו במדבר לרצונו של מקום כעבד שהוא הפקר לאדוניו, ועושה כל מה שמצוה עליו.

מן המעיין

בספרו "אור החיים". לומר שהגם שאמרו רבותינו זכרונם לברכה "עתידה עבודה שתחזור לבכורות". עם כל זה לא ירדו הלויים מהיות קודש להשי"ת. ולכך רמזה תורה "והיו לי הלויים אני ה'" - כלומר, כשם ששמי לעולם ועד, כמו כן יהיו לי הלויים לעולם ועד.

"כל בא לצבא לעשות מלאכה באהל מועד". (ד. ג.)

יש מקשים מדוע אצל בני קהת נאמר הלשון "מלאכה", ואילו אצל בני גרשון ומררי לא נאמר "מלאכה"? בספר "משך חכמה" תירץ זאת באומרו כי בני גרשון ומררי היו נושאים הם את חלקי המשכן בעגלות שמשכו אותן הבהמות, ובעת המסע במדבר לא היה לבני גרשון ומררי שום 'מלאכה' במובן ההלכתי של המלאכה לגבי שבת, מלבד "מחמר" - שאינה בגדר מלאכה. ברם לגבי בני קהת ומררי, הם הרי היו נושאים את כלי המשכן מעל גבי כתפיהם, ולגבי שבת נחשבה זו כ"מלאכה" חשובה וגמורה - מלאכת "הוצאה". ומשום כך נאמר בכתוב אצל עבודת בני קהת "לעשות מלאכה".

"ואזרחי כן יבאו בני קהת לשאת ואל יגעו אל הקדש". (ד. טו.)

בזמננו, הישיבות הקדושות הן בבחינת הארון, ונושאי המה ראשי הישיבות ומנהליהן הנושאים בעול החזקתה. כך דורשים משמו של רבינו חיים מוולוז'ין. ללמדך, כי גם אם המצב החומרי קשה, ולכאורה החזקת הישיבה כבדה מנשוא, סוף דבר שישא הארון את נושאי, והישיבה היא שתחזיק את נושאי.

"איש על דגלו באותות לבית אבותם יחנו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד יחנו". (ב. ב.)

פרשה זו, כידוע נאמרה "באחד לחודש השני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים. ואם כן מדוע נדחה ענין סדור הדגלים משך שנה תמימה במדבר, ולא נצטוו על כך כבר בצאתם ממצרים על צבאותם? אכן, מבאר רבי יעקב קמיניצקי, במחשבה ראשונה נראה ענין הדגלים כדבר העלול לגרום פירוד הלבבות. כיון שכל דגל מציין שאיפה ומטרה מיוחדת לשבט פלוני, המבדילה אותו מתכונת ומשימת שאר השבטים, בקל יכולות לפרוץ מחלוקות ביניהם. אבל מכיון שלכולם היה מרכז אחד ומיוחד - המשכן, שסביבו היו חונים יחדיו, שוב לא היה כאן גורם לפירוד, רק שכל אחד עמד על משמרתו המיוחדת לו במערכת הכללית. מעתה,

כל זמן שלא הוקם המשכן, ולא נוצר המרכז המאחד, לא נקבעו ונסדרו הדגלים, מחדש מחלוקת. רק עתה משחוקם המשכן, נאמר להם הציווי "איש על דגלו באותות לבית אבותם יחנו בני ישראל..."

"בהקריבם אש זרה לפני ה' ובנים לא היו להם". (ג. ד.)

מה ענין יש במיתתם של נדב ואביהוא שמתו בעטיה של האש הזרה שהקריבו לפני ה', לעובדה ש"בנים לא היו להם"? ומה יש אילו היו להם בנים? השיב על כך רבי מאיר שמחה הכהן זצ"ל מדוינסק, ואמר: מובא במדרש (ויקרא כד.) שבשעה שאדם חוטא, ויש לו בן צדיק, אזי אין הוא נענש על חטאו, שכן אם יענש על חטאו הרי שגם הבן יסבול מכך, והבן הצדיק על מה יהא סובל? וזהו אפוא משמעו של הפסוק: "ובנים לא היו להם" - שכן אילו היו להם בנים, יתכן שבזכותם העונש היה נמנע מהם.

"והיו לי הלויים אֵנִי ה'". (ג. מה.)

חתימת הפסוק במאמר "אני ה'", כותב הקדוש רבינו חיים בן עטר זיע"א

בדרך אבות

ממעשיהם של צדיקים

רבינו יעקב בעל
הטורים עומד

בפרשתינו (במדבר, ב, ז)
על פשר השינוי בתיאור
מנין שבטי בני, בעוד
שבכל השבטים מופיע
וא"ו החיבור לפני שם
המטה, ("ומטה בני יהודה"

וכו') הרי שאצל שבט זבולון לא

נאמר "ומטה זבולון" כדרך שנאמר בשאר

שבטים? הסיבה לכך: "לפי שזבולון היה מפרנס ליששכר, וראיתי בתנחומא הטעם שלא אמר "ומטה" זבולון כמו שכתב בכולן, ללמד שהיה זבולון עוסק בפרקמטיא ונותן לתוך פיו של יששכר, לפיכך לא רצה הכתוב לעשותו טפל לו, לומר ששכרו גדול כמותו. וכן הוא אומר "עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר". וכתוב: "כי בצל החכמה בצל הכסף", לכן חשוב הכל כמטה אחד, וכאילו אמר יששכר מטה זבולון".

החתם סופר דורש שהמחזיק בלומדי תורה, אף שהוא עצמו לא למד מעולם, בכל זאת כיון שמשותף בזכויות הלומד תורה בהסכם יששכר וזבולון, זוכה גם הוא לידיעת התורה שלומד היששכר.

וזאת ע"פ דברי הכתוב: "נער הייתי וגם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב". וכך דרש: "נער הייתי" - אף שהייתי מנוער מלימוד התורה "וגם זקנתי" - בכל זאת זכיתי לידיעת התורה כזקן שקנה חכמה. ומדוע? משום ש"לא ראיתי צדיק נעזב" - אלא תמיד תמכתי

בו בממוני... מסר חשוב זה מושמיע לא אחת מפיו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א כשהוא מכבד 'דינרים' שנערכים לחיזוק מוסדות התורה. ואולי, המסר החשוב בעצם שמו"ר מגלה בתעצומות נפשו במסירותו למען קיום התורה, כאשר הוא מחלה את פני נדיבי העם שיתמכו בלומדי התורה במוסדות אחרים, בו בזמן שהוא עצמו עומד בראש מוסדות תורה וחסד בקנה מידה עולמי

העץ שבאמצע הגן

והמצב הכלכלי במוסדותיו שלו אינו יותר טוב משל אחרים. אלא שאהבת ישראל ואהבת התורה שמופעמת בליבו - מרוממת אותו מכל שיקולים אחרים, וכבוד התורה וכבודו של מו"ר מפעים כל עין רואה ואזן שומעת.

המסר של ארצ'יק

כאשר פרצה המהפיכה הבולשביקית ברוסיה, הגיעו ימים קשים לקהילות ישראל באירופה המזרחית, סבלו אז ביותר מוסדות התורה הגדולים והמפורסמים, שתלמידיהם ממש רעבו ללחם.

באחד הימים פגש החפץ חיים את הקומיסר האיזורי, שמו ארצ'יק, שהיה בן ישיבה לשעבר והכיר היטב את החפץ חיים.

החל החפץ חיים לשוחח עמו על דא ועל הא, ולפתע אמר לו: שמא רוצה אתה לשמוע דבר תורה? "רק זה חסר לי!"

- השיב ארצ'יק בלעג. "הלא אני ותורה רחוקים כיום זה מזה כרחוק מזרח ממערב"... ואולם החפץ חיים לא הרפה ואמר:

"אולי מאמר קצר תשמע בכל זאת?... "מילא" - נאות ארצ'יק למען כבוד רבו לשעבר. אחז החפץ חיים בדש מעילו של ארצ'יק ובהביטו ישר בעיניו אמר לו: בפרשת בריאת העולם אנו קוראים שהקב"ה נטע גן בעדן והצמיח את עץ החיים באמצע הגן. נשאלת השאלה: מדוע לא קבע הבורא עץ זה בצדי הגן?

התשובה לכך היא: כדי לאפשר גישה קלה ומהירה אל עץ החיים לכל אדם, לפי מדת יכולתו ואפשרויותיו.

אחד מגיע אליו בלימוד התורה בשקידה, אחר מגיע למטרה על ידי יראת שמים שבו, ואדם טוב לב כמוך מגיע אל עץ החיים על ידי מעשים טובים. והוסיף הח"ח כבדרך אגב: עליך לדעת שמאות תלמידי ישיבה בעירנו ממש גוועים ברעב בימים אלה. אתה תקנה את עולמך אם תמכור לבחורים יקרים אליה מעט מזון להחיות את נפשם.

נפרד החפץ חיים מארצ'יק שנראה נבוך ושקוע בהרהורים, למחרת בערב הגיע לפתח הישיבה עגלה עמוסה שקי קמח ומוצרי מזון אחרים - חינם אין כסף לתלמידי ישיבת החפץ חיים.

אנשי אמונה תולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

מצוה גוררת מצוה

חיי הנישואין של אחד מיהודי מוגאדור, שהיה גביר ובעל בעמיו, לא עלו יפה, ובסופו של דבר בני הזוג נפרדו. לאחר הגירושין הלך הגביר אל רבי חיים פינטו זיע"א, כדי לקבל ממנו ברכה.

הרב קיבל את פני הגביר בסבר פנים יפות, ואמר לו: "בעזרת השם, זכית לקיים את מצות הגירושין,

שגם היא מצוה הכתובה בתורה הקדושה. אשריך וטוב לך. אבל כידוע חכמינו זכרונם לברכה אומרים "מצוה גוררת מצוה". בטוחני אפוא, כי בקרוב תשוב אל אשתך ואל ילדיך, תנשא שוב לאשתך ותחדש ימך בקדם. דע לך - הוסיף ואמר לו רבי חיים, כי כבר היה צדיק לפניך שאמר לאשתו 'בואי ונקיים מצות גירושין', ואחר כך שוב נשא אותה לאשה".

הגביר לא ידע את נפשו. זה עתה התגרש מאשתו, ואילו הרב מודיע לו ברורות, כי עוד מעט קט ישוב וינשא לאשתו? הוא לא הבין מה מתרחש כאן. אבל הרב, המשיך לדבר על לבו, והפליג לדבר בשבח המידות הטובות שאדם צריך לסגל לעצמו ולהתרחק מהמידות הרעות המפילות את האדם לבאר שחת. לאט לאט חדרו הדברים יותר ויותר אל לבו של הגביר. הוא החל להבין כי טעה, וכי יכל להמשיך לחיות עם אשתו ולא לגרש אותה.

כאן ליד שולחנו של הצדיק, הוא נוכח לדעת שעליו להתנהג בדרך ארץ. להיות יותר ארך אפיים ולא רגזן וכעסן כפי שהיה עד כה. לפתע פרץ הגביר בבכי תמרורים, ואמר לרב כי ברגע זה הוא החליט להחזיר את גרושתו.

ואכן, לאחר כמה שבועות, עמד הגביר מתחת לחופה עם אשתו לשעבר, שאותה גירש, ומאז חיי השלוה חזרו לשרור במעונם.